

לא שולף

הביא את ההסכם

אלא המפגין

הישראלי האלמוני

חייל צה"ל נהרג בלבנון, בררבו לכיבו שריפה בירדנית. אכיו נהרג בגולן במלחמת יום הכיפורים. נערייתם שמי נהרג בלבנון בירי חייל צה"ל, כשעת חיפוש שנערך בבית הדימויים. המיקרה החריד את העדה השיעית, הגדולה ביותר בלבנון, וכל הדרום שבת נגר ישראל. שני מיקרים אלה — שניים מתוך רבים של השבוע — בהחירו את המצב בארץ הדרוים. 11 חודשים אחרי הפלישה לשם (ראה הנדון). קונסנזוס מוגאל ברם. לציבור הישראלי נמאס.

רק קומץ קטן של ישראלים התנגד למלחמת הלבנון כיום שפרצה. הרוב העצום היה בקונסנזוס הלאומי, שהצדיק את הפלישה. הוא כלל את המפלגת העבודה, שפירסמה ערב ה פלישה קריא צה"ל להיכנס ללבנון. אין מעשה איולול שאינו נתמך בישראל על ידי "קונסנזוס לאומי". שתי מילים אלה עלו — ועוד יעלו — ברם רב.

אך במרוצת המלחמה המטרופת התקררה דעתם של רבים. היו שהתנגדו למלחמה אחרי השבוע הראשון, והיו שהתקררו אחרי השבוע השלישי, הרביעי או הארבעים.

כיום ברור כי הרוב העצום של אזרחי ישראל, ובהם כמעט כל חיילי צה"ל בסדר ובמילואים, מתעבים את מלחמת הלבנון, ואינם רוצים להישאר בארץ המוקוללת אף יום אחד נוסף. שרואי בלדרות ולחץ, השבוע, כאשר הושג הסכם עקרוני בין לבנון וישראל על הפינוי (ראה להלן) קשרו עיתוני העולם כתרים לראשי של ג'ורג' שוהן, שרהחוף האמריקאי.

הדבר היה דרוש לנשיא רונלד רגן, שמצבו הנואש זעק להישג מהדרה כזוה העולמית, ערב מערכת הבחירות לנשיאות ארצות הברית. אולם לא שולף השיג את ההסכם. אף שולצים לא היו מזויים את מנחם בגין אף במלימטר אחד מפסגות הלבנון, אילו יכול היה לסמוך על דעת הקהל הישראלית.

הכוח שהשיג את ההסכם היה הציבור הישראלי. גם לבגין היה ברור כי המשך הישיבה בלבנון, על קורי פנותיה היומיומיים, עולה במחיר פוליטי יקר מדי. הציבור, הנוער וצה"ל מגיבים כזעם גובר והולך על המצב המביש, שממשלת בגין הכניסה בו את ישראל.

במצב זה היתה לשולף עבודה קלה. הוא סיפק שרותי בלדרות ולחץ. אך את הקיטור לרכבת זו סיפק הציבור הישראלי עצמו. מפגיני ישראל — תחילה עשרות, ולבסוף רבבות — עשו את העבודה.

מה ששרה בלבנון מוכיח כי ברמקורטיה הישראלית עדיין יש כוח אדיר לדעת הקהל. כאשר היא מתקוממת, אין מי שיכול לעמוד בפניה. הבעיה היא איך להביא להתקוממות זו.

המילחמה

הכל תלוי

ההסכם מלא מישאלות

חסודות. הגשמתן תהיה

תלויה במצב הפנימי בלבנון.

החתימה של הנשיא

אינה שורה דבר.

זהו ההישג הגדול של מנחם בגין: הוא מצליח להוציא את ישראל מן הבזק הטובעני, שאליו הוא הכניס אותה.

ההסכם הארוך, שהושג השבוע בתיווך (ובלחץ) אמריקאי, כולל

חדרך בחזרה

נקודות רבות. לחלק מהן יש תוכן ממשי כלשהו. חלק גדול אחר אינו אלא כבחינת מישאלות חסודות ודיבריהבאי ציניים.

בסך הכל ערכו של ההסכם קטן. אין הוא מכיא שלום, ואין הוא מבטיח ביטחון כגבול הצפוני. אין הוא מבטיח אף את "שלום הגליל".

אם יוגשם הסכם זה כלשונו וככתבו, עדיין יהיה העכב רחוק מאוד מה ששרר במשך 20 שנה אחרי מילחמת המעצמות, כאשר הגבול הצפוני היה גבול של שלום לכל דבר.

הדרוים המרובים. מוכן כי התוכן האמיתי של ההסכם ייקבע על ידי המציאות. והמציאות היא המצב הפנימי בלבנון.

ברור כי מצב זה לא יהיה שונה במאומה מן המצב שקדם לפלישה הישראלית, מלבד הצאת הגורם המדיני צבאי של אש"ף (ראה הנדון).

העדות הלבנוניות רצחו זו את זו לפני שבאו הפלסטינים, והן המשיכו ככך אחרי שבאו. הן רצחו זו את זו לפני שבאו השורים, והמשיכו ככך אחרי שבאו. הן רצחו זו את זו לפני שבאו הישראלים, והמשיכו ככך אחרי שבאו. וימשיכו אחרי שיסתלקו.

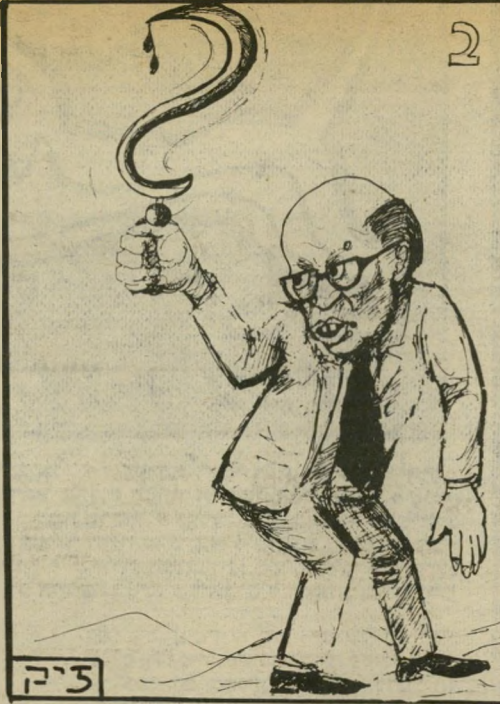
ישראל הכירה לבסוף במציאות זו. הגישה הנאיבית, שראתה כפלאני גות את ירדית ישראל ובררוזים ה"שמאלנים" את אויביה, מתה מזמן.

בלחץ האוכלוסיה הדרוית בישראל, ובניה המשרתים בצה"ל ובמישמר הגבול, שינתה ישראל את יחסה אל הדרוים הלבנוניים, אף שמנהיגה הוא שותף של אש"ף, והשבוע אף ביקר ברמשק. אין ספק שישראלים תמכו לאחרונה ברוזים בלבנון ועורו להם לבצור כוח לקראת העתמורדיות הבאות. כל זה בשעה שישראלים אזורים עזרו לפלאגנות לבצור כוח נגדי.

מה שורה חתימה? צמצן כזה, אין החתימה של אמין אל-ג'מיל שווה הרבה. אין הוא שולט אלא בבירותי רבתי, וגם זה רק בחסדי האמריקאים. זוהי נקודת המפתח: החתימה של נשיא לבנון שווה כקליפת יתום.

הגבטחה של ממשלת לבנון להי כנס בעוד חצי שנה למשאומת על גבולות פתוחים, תיירות ומיסחר, אינה אלא מישאלה חסודה. בלבנון חצי שנה היא נצח, וגם נביא אינו יכול לדעת מי ישלוט אז, מה יהיו יחסי הכוחות ואיך יפעל האיזון הפנימי.

הוא הדין לגבי הכוחות שיתפסו את רום לבנון. הושגו הסכמות חשאיות, אך הגשמתן הלכה למעשה תהיה תלויה במצב הפוליטי בלבנון. בשתי רצועות הביטחון, שבהן יתנו שתי חטיבות לבנוניות בעלות נשק מוגבל, יכולה להיווצר מציאות שגשקה לחותה מראש. התפקיד העלוב שניתן לרבי

סרן סעד חדאר (ראה עמוד 7) בוודאי לא ישנה מציאות זו. לא ברור גם מה יהיה גורלה של האוכלוסיה הפלסטינית. אחרי שפורק נשקה, מי יגן עליה מפני הזאבים בג'ונגל הלבנוני? ואם היא תהיה חסרת הגנה וייערכו בה מעשי טבח, מי יגן על ישראל מפני זעם צעיריה, שיצטרפו לאירגוני נקס?

הישג עלוב. אם ייכנס הסכם זה לתוקפו — בהסכמת סוריה, ברית המועצות ואש"ף — בוודאי ייווצר מצב חדש בין ישראל ולבנון. אך אין זה בטוח כלל שמצב חדש זה יהיה טוב יותר מזה ששרר בשנה שלפני המלחמה, כאשר התקימה הפסקת אש יעילה בין ישראל ואש"ף בגבול זה.

כתוצאה של מלחמה עקובה מרם, זהו הישג דל מאוד.

מדיניות

הרוסים ישנם

הרוסים ישנם

סוריה היתה זקוקה לנשק כדי להגן על דמשק, הנמצאת עתה בטווח התותחים של צה"ל. לשם כך הירק אסד שוב את בריתו עם הסובייטים. הנוכחות הצבאית החדשה של הסובייטים בסוריה, כמפקדים על ההגנה האווירית, העניקה לה כוח חדש.

הפלסטינים נוכחו לדעת כי החרם האמריקאי עליהם לא השתנה, אלא אף הוחמר. בלית ברירה שבו ונתנו את ידם לברית המועצות.

המביחן כא כאשר ביקש הנשיא האמריקאי להכניס את המלך חוסיין למעגל המשאומתן עם ישראל. ברית המועצות וסוריה היו די חזקות כדי לכפות על אש"ף החלטה חד משמעית נגד תוכנית הנשיא רגן.

אש"ף לא יכול היה להעניק לחוסיין יפוי כוח כלשהו. הגורמים הפרד אמריקאיים במרחב לא הספיקו כדי לחזק את מעמדו של המלך הירדני. הוא סירב להיענות להצעה האמריקאית.

תרגיל זה הוכיח בעליל כי ברית המועצות היא עתה די חזקה כדי לחסום כל מהלך, שהיא לא תשותף בו. אליו לה הכוח ליוזם מהלכים יעילים משל עצמה, אך כוח החסימה שלה הוכיח את עצמו.

חלומם זהיר. אין פירוש הדבר כי ברית המועצות מעוניינת במלחמה, או שתרדוף את הסורים לקראתה. השפעתה ברמשק אינה בלתי מוגבלת (ראה יומן אישי), ומנהיגי מוסקווה אינם הרפתקנים. הם אנשים זהירים מאוד.

אולם הם יכולים לחמם את האווירה, ליצור מתיחות, לחסום יוזמות המכור גות נגדה.

הם ישנם, ותהיה זאת איולול מצד כל גורם שהוא במרחב להתעלם מכך.

אישה אש"ף שקור המגעים יימשכו!

פלסטינים

פגישה בטורניו

סרטאווי מת

אך המגעים נמשכים

במלוא המרץ — זה היה

המספר של ערפאת

כאשר תוכננה הפגישה, לפני כמה חודשים. היתה צריכה להיות אירוע מן המוג שכבר הפך שיגרת. המארחים, מיפלגה שמאלית בטורניו, הזמינו לדרשיח פומבי את אורי אבנרי ואת נציג מישרד אש"ף ברומא.

אולם בינתיים נרצח עיצאם אל-סרטאווי, והאירוע השיגרת לביש צורה דרמאטית. בארץ ובעולם פשטה השמועה כי רצח סרטאווי שם קץ למגעים בין אש"ף ובין מחנה השלום הישראלי. היו שטענו כי מגעים אלה לא היו אלא עניין פרטי של סרטאווי, ומתו עימו. היו שטענו כי שום פלסטיני לא יעז לסכן את חייו, אחרי הרצח.

במיקרה הטוב ביותר, אמרו המומחים, גם כישראלי תחול הפסקה במגעים כמשך חצי שנה עד שנה.

שמועות אלה היו ידועות גם בתוניס. על כן החליט יאסר ערפאת לעשות מחווה שתבהיר את המצב לאשורה: הוא שלח לטורניו את עוזרו האישי ויועצו הראשי לענייני ישראל, עימאר שקור.

שקור הוא יליד הכפר סח'נין בגליל, בוגר האוניברסיטה העברית ודובר עברית שוטפת. הוא היה נוכח בפגישה ערפאת עם אבנרי והכתבות שרית ישי וענת סרגוסטי בכירות, שנערכה בביתו, ובפגישה ערפאת עם מישלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני. הילדה שצולמה עם ערפאת בכירות, בתמונה שעוררה זעם רב בחוגים לאומניים בישראל, היא בתו.

מה זה "כיבוש"? אם פיקפק מישוה במשמעות המחווה, ביטא אותה שקור במלים מפורשות בנאומו. "עיצאם סרטאווי מסר את חייו למען ענייני הפלסטיני", אמר. הוא פעל בשם אש"ף, ובהתאם למדיניות של אש"ף. המגעים בין אש"ף ובין כוחות השלום הישראליים יימשכו ויתרחבו".

שקור דיבר ערבית. איש מישרד אש"ף ברומא, יליד ליפתא ליד יריד שלים, תירגם את דבריו לאיטלקית. אבנרי דיבר אנגלית, ודבריו תורגמו על ידי עזייה איטלקיה ממוצא רוסי.

רק הנואם השלישי דיבר עברית. היה זה ע'סאן אערביה מכפר אוס-אל-פחם, מראשי תנועת בני הכפר, שחיבר על מצב הערכים בישראל. הוא דיבר עברית כדי שדבריו לא יסולפו בישראל. אחד מראשי הקהילה היהודית בטורניו, שחי בעבר כמה שנים בקיבוץ בארץ, תירגם את דבריו לאיטלקית.

התירגום עורר עניין מיוחד אצל חלק מהקהל, שהבינו את שתי השפות. היו אלה שמונים הסטודנטים הפלסטיניים, רובם מישראל, הלומדים בעיר האיטלקית הצפונית. כאמצע הנואם הם נכנסו לוויכוח לוהט עם המתרגם. זה תירגם את המילה העברית "כיבוש" כ"קונקוויסטה" (כיבוש ארץ).

הם טענו כי התרגום הנכונן במיקרה זה הוא "אוקופאציו" (שליטה באזור כבוש). 500 האיטלקים באלום עיבור אחרי הוויכוח בסבלנות משועשעת. רבים מהם למדו בדרך זו את המילה העברית הראשונה שלהם: כיבוש.

כמסקנה ברורה, אחרי ומיים של פגישות אינטנסיביות, ביניהן שתי אסיפות פומביות ופגישות עם שילטונות המחוז ועם נציגי המפלגות החשובות, נמשכו המגעים ברומא, שם השתתף אבנרי בטכס שבו הוענק פרס אירופה למשורר הפלסטיני מחמוד דרוויש, גם הוא יליד ישראל ודובר עברית (ראה תשקיף).

המסקנה היתה ברורה ומעשית: הדרשיח הישראלי-פלסטיני יתרחב ויתעמק.